

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte :

Nicolae Gordilă

Judecători :

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun

juducînd fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Valentina Costăș, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 decembrie 2015 în cauza penală în privința lui

Mocanu Gheorghe Dumitru, a.n. 07.01.1962, originar din raionul Cantemir, locuitor al orașului Soroca, str. Rabin Kolker 3,

Termenul de examinare a cauzei:

1. *Instanța de fond* – 21.08.2013-11.12.2014;

2. *Instanța de apel* – 17.02.2015-23.12.2015;

3. *Instanța de recurs* – 04.03.2016-19.04.2016;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca din 11 decembrie 2014 Mocanu Gheorghe a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.191 alin.(2) lit.d) Cod penal la 4 (patru) ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate de gestionare a bunurilor pe un termen de 3 (trei) ani.

În temeiul art.90 Cod penal instanța a dispus neexecutarea pedepsei aplicate dacă în termenul de probă de 3 (trei) ani Mocanu Gheorghe nu va săvârși o altă infracțiune și prin comportare exemplară, va îndreptăți încrederea acordată.

Acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate către Mocanu Gheorghe în mărime de 72224,73 lei a fost respinsă ca nefondată.

2. Pentru a se pronunța cu sentința instanța de fond a reținut că, inculpatul Mocanu Gheorghe în perioada 05.03.2010 - 05.08.2010, activînd în calitate de șef al serviciului administrativ-gospodăresc, depozitar a filialei „Soroca-Gaz” a SRL „Florești-Gaz” conform contractului individual de muncă nr.125 din 22.12.2009 și avînd răspundere materială deplină, fiindu-i încredințate spre administrare bunuri materiale ale întreprinderii, folosindu-se de situația de serviciu, a însușit ilegal mai multe bunuri și mijloace financiare ale întreprinderii în sumă totală de 17127,98 lei, și anume: 60 m de

țeava metalică cu diametrul 25 în preț de 19,99 lei pentru 1 metru în sumă totală de 1999,28 lei, 185 m de țeava metalică cu diametrul de 32 cu prețul de 33,64 lei pentru 1 metru în sumă totală de 6215,70 lei, 2 flanșe cu diametrul 25 în preț de 42,27 lei pentru 1 bucată în preț total de 84,54 lei, 2 flanșe cu diametrul de 20 în preț de 23,87 lei pentru 1 bucată în preț total de 47,74 lei, 10 flanșe cu diametrul de 32 în preț de 47,90 lei pentru 1 bucată în sumă totală de 479 lei, 2 flanșe cu diametrul de 50 în preț de 65,15 lei pentru 1 bucată în preț total de 130,30 lei, 2 flanșe cu diametrul de 40 în preț de 67,20 lei pentru 1 bucată în preț total de 134,40 lei, 3 coturi cu diametrul 89 în preț de 62,34 lei pentru 1 bucată în preț total de 187,02 lei, 2 coturi cu diametrul de 76 în preț de 47,93 lei pentru 1 bucată în preț total de 95,86 lei, 25 cg de șuruburi în preț de 35,43 lei pentru 1 cg în preț total de 885,75 lei, 12 lenți fun în preț de 17,50 lei pentru 1 bucată în preț total de 210 lei, 700 filete cu diametrul 25 în preț de 4,94 lei pentru 1 bucată în preț total de 2968 lei, 3 cranuri cu diametrul de 15 X 3 în preț de 119,35 lei pentru 1 bucată în preț total de 358,05 lei, 6 bănci cu olifa în preț de 18,98 lei pentru 1 bancă în preț total de 113,88 lei, 8 metri de țeava model PE 75 în preț de 57,19 lei pentru 1 metru în preț total de 457,52 lei, 1 dop de model EE cu diametrul 40 în preț de 107,29 lei, 1 filtru cu diametrul de 50 în preț de 666,67 lei, 1 mufa de model PE cu diametrul de 110 în preț de 228,96 lei, 1 mufa de model PE cu diametrul de 50 în preț de 50,29 lei, 1 robinet de model FL cu diametrul de 25 în preț de 595,15 lei, 3 sidelci de model PE 90/32 în preț de 458,40 lei în preț total de 1375,20 lei, 15 contrapiulițe cu diametrul de 25 în preț de 1,89 lei pentru 1 bucată în preț total de 28,35 lei, 7 contrapiulițe cu diametrul de 32 în preț de 3,75 lei pentru 1 bucată în preț total de 26,25 lei, 04 contrapiulițe cu diametrul de 15 în preț de 1,72 lei pentru 1 bucată în preț total de 6,88 lei, 2 coturi cu diametrul de 32 în preț de 14,85 lei pentru 1 bucată în preț total de 29,70 lei, 5 mufe cu diametrul de 25 în preț de 5,70 lei pentru 1 bucată în preț total de 28,50 lei, 2 mufe cu diametrul de 20 în preț de 3,87 lei pentru 1 bucată în preț total de 7,74 lei, 5 mufe cu diametrul de 215 în preț de 3,45 lei pentru 1 bucată în preț total de 17,25 lei, 1 mufa cu diametrul de 32 în preț de 12,98 lei pentru 1 bucată în preț total de 12,98 lei, 2 zgonuri cu diametrul de 20 în preț de 11,77 lei pentru 1 bucată în preț total de 23,54 lei, astfel cauzând întreprinderii „Soroca-Gaz” a SRL „Florești-Gaz” un prejudiciu material în mărime de 17127,98 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința apeluri au declarat:

3.1 *Procurorul*, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Gh.Mocanu să fie recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(4) Cod penal și să-i fie aplicată pedeapsa de 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis. Acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate să fie admisă.

În susținerea apelului a invocat:

- instanța de fond ilegal a recalificat acțiunile lui Gh.Mocanu din art.191 alin.(4) în art.191 alin.(2) lit.d) Cod penal, deoarece totalitatea probelor analizate în ședința instanței de fond dovedesc cert vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate acestuia;

- nu este clară poziția instanței de fond referitor la aprecierea ca fiind sustrate bunurile de către Gh.Mocanu numai acelor obiecte care au fost restituite, deși atât în cadrul urmăririi

penale și cercetării judecătorești s-a dovedit că altă persoană nu putea să comită această sustragere.

3.2 *avocatul V.Felișcan în interesele inculpatului Gh.Mocanu*, care a solicitat casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, de asemenea casarea încheierii din 16.12.2013 prin care s-a dispus respingerea ca neîntemeiată a contestației lui Gh.Mocanu depusă la 05.08.2013 împotriva acțiunilor procurorului ierarhic superior al raionului Soroca, de anulare a ordonanței din 15.02.2013 privind clasarea procesului penal înaintat lui Gh.Mocanu cu reluarea urmăririi penale pe dosarul nr.2011328085, la fel casarea încheierii din 16.12.2013 prin care s-a dispus respingerea ca fiind tardivă a contestației depuse de avocatul V.Felișcan în interesul inculpatului Gh.Mocanu depusă la 29.11.2014 împotriva acțiunilor procuraturii raionului Soroca, cu privire la anularea ordonanței de aducere forțată din 17.07.2013.

Apelantul a menționat că:

- încheierea din 16.12.2013 prin care s-a dispus respingerea ca neîntemeiată a contestației lui Gh.Mocanu depusă la 05.08.2013 împotriva acțiunilor procurorului ierarhic superior al raionului Soroca, de anulare a ordonanței din 15.02.2013 privind clasarea procesului penal înaintat lui Gh.Mocanu cu reluarea urmăririi penale pe dosarul nr.2011328085, la fel și încheierea din 16.12.2013 prin care s-a dispus respingerea ca fiind tardivă a contestației depuse de avocatul V.Felișcan în interesul inculpatului Gh.Mocanu depusă la 29.11.2014 împotriva acțiunilor procuraturii raionului Soroca, cu privire la anularea ordonanței de aducere forțată din 17.07.2013, au fost pronunțate la 11.12.2014 și nu la 16.12.2013, fapt confirmat prin înregistrarea audio a ședinței de judecată;

- s-au comis abateri în ce privește înmînarea lui Gh.Mocanu a copiei ordonanței din 08.04.2013 prin care s-a anulat ordonanța din 15.02.2013 privind clasarea procesului penal pe cauza penală nr.2011328085 cu reluarea urmăririi penale, care a fost înmînată abia la 24.07.2013, nu i-a fost adusă la cunoștință inculpatului nici ordonanța de aducere forțată din 17.07.2013;

- nu au existat motive de facto și de iure pentru reluarea urmăririi penale, iar argumentele din ordonanța menționată sunt absurde;

- reluarea dosarului penal peste o perioadă atât de îndelungată aduce atingere principiului securității raporturilor juridice, încalcă dreptul la un proces echitabil consacrat în art.6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, astfel s-a constatat un abuz comis de procuratura raionului Soroca, în contradicție cu principiul examinării cauzei în termen rezonabil, principiul prezumției nevinovăției;

- încheierea instanței din 16.12.2013 referitor la contestația lui Gh.Mocanu depusă la 05.08.2013 contravine flagrant dispozițiilor art.287 alin.(4) Cod de procedură penală;

- în privința lui Gh.Mocanu a fost aplicată ilegal o măsură procesuală de constrângeri, deoarece nu s-au constatat și confirmat nici unul din temeiurile prevăzute la art.199 alin.(2) Cod de procedură penală;

- prima instanță a ignorat cererea lui Gh.Mocanu din 05.08.2013 prin care și-a exprimat concomitent intenția de a contesta ordonanța de aducere silită;

- acțiunile lui Gh.Mocanu nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(2) lit.d) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa neîntemeiat. Astfel, lipsește latura subiectivă a infracțiunii și anume - intenția lui Gh.Mocanu de a însuși ilegal bunurile altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, fapt dovedit prin declarațiile martorilor audiați pe caz;

- partea vătămată a recurs și la falsificarea semnăturii lui Gh.Mocanu în bonurile de consum, prezentând în ședința instanței de fond bonul de consum cu urme vădite de corectare, prima instanță respingând cererea de efectuare a expertizei grafoscopice, în așa mod încălcând dreptul învinuitului Gh.Mocanu la un proces echitabil, dreptul de a proba faptul, că bonul de consum a fost falsificat, ignorând totodată dispozițiile art.7 alin.(2) Cod penal;

- Gh.Mocanu nu poate fi considerat subiect al infracțiunii, dat fiind că nu i-au fost aduse la cunoștință legislația cu privire la răspunderea materială a salariaților pentru prejudiciul cauzat angajatorului, precum și regulamentele de uz intern privind modul de păstrare, recepționare, prelucrare, vânzare (livrare), transportare, folosire în procesul muncii și efectuarea altor operațiuni cu valorile ce i-au fost transmise salariatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 decembrie 2015 apelul procurorului s-a respins ca nefondat. Apelul avocatului Victor Felișcan în interesele inculpatului Gh.Mocanu s-a admis cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

În temeiul art.275 pct.9) Cod de procedură penală procesul penal pornit în privința lui Mocanu Gheorghe Dumitru pe art.191 alin.(4) Cod penal s-a încetat pe motiv că există circumstanțe ce exclud urmărirea penală.

4.1. Instanța de apel a admis demersul acuzării privind reluarea cercetării judecătorești potrivit modului stabilit pentru prima instanță, dispunând audierea nemijlocită în ședința instanței de apel a inculpatului Gh.Mocanu și prezentarea bazei probante scrise care părțile o consideră pertinentă, concludentă și utilă pentru justa soluționare a cauzei.

Analizând în cumul probele acumulate instanța de apel a considerat, că instanța de fond nu a dat o apreciere din punct de vedere al pertinentei, concludentei și veridicității fiecărei probe, a adoptat o hotărâre neîntemeiată și fără luarea în considerare a tuturor împrejurărilor cauzei, iar învinuirea adusă inculpatului este neîntemeiată și neclară, deoarece acuzarea nu a prezentat probe care ar dovedi existența laturii obiective precum și a laturii subiective a infracțiunii imputate inculpatului, și anume intenția lui Gh.Mocanu de a însuși ilegal bunurile altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului.

În respectiva situație Colegiul penal a considerat, că învinuirea formulată inculpatului Gheorghe Mocanu pe art.191 alin.(2) lit.d) Cod penal în lipsa laturii obiective și subiective a respectivei componente de infracțiune, constituie o învinuire formală, lipsită de careva probatoriu.

Instanța de apel a reținut că, în cadrul judecării cauzei în ordine de apel au fost constatate multiple erori procedurale și materiale, admise de către acuzare la instrumentarea prezentei cauze ce țin de încălcarea dreptului garantat al persoanei de a nu fi supus repetat urmării penale (non bis in idem), principiu garantat de art.4 Protocolul 7

CEDO și reglementat de art.21 din Constituția RM, art.7 Cod penal și art.22 Cod de procedură penală, cărora instanța de fond nu le-a dat nici o apreciere, deși în limita competenței sale era obligată să o facă.

Colegiul penal a constatat că prin ordonanța procurorului în procuratura raionului Soroca Alexandr Galben din 15.02.2013 (f.d.287 vol.I) s-a dispus scoaterea lui Mocanu Gheroghe Dumitru de sub urmărirea penală din lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(4) Cod penal și clasarea procesului penal pe cauza penală nr.2011328085 din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. În motivarea respectivei ordonanțe s-a constatat, că nu a fost stabilit scopul delapidator în acțiunile lui Gh.Mocanu, el nu se face vinovat de crearea neajunsurilor la filiala „Soroca-Gaz” a SRL „Florești-Gaz” din motiv că, inventarierea bunurilor a fost efectuată cu încălcări și nu i s-a transmis lui real bunurile din depozit.

Prin ordonanța procurorului adjunct al procurorului raionului Soroca din 08.04.2013 (f.d.25 vol.III) s-a dispus anularea ordonanței din 15.02.2013 privind clasarea procesului penal pe cauza penală nr.2011328085 cu reluarea urmării penale.

În atare circumstanțe, instanța de apel a constatat admiterea de către acuzare a unor erori de drept procedural care flagrant afectează drepturile procesuale ale lui Gheorghe Mocanu garantate de lege și anume dreptul de a nu fi urmărit repetat pentru una și aceeași faptă. Astfel, au fost încălcate flagrant prevederile art.4 Protocolul adițional nr.7 la Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor Omului precum și pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice care prevăd, că nici o persoană nu poate fi urmărită sau pedepsită penal de jurisdicția aceleiași stat pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurilor penale ale aceleiași stat.

Principiul fundamental „non bis in idem” de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă impune în linii mari autorităților publice competente nu numai interdicția de a judeca repetat persoana, dar și interdicția de a nu fi urmărit de mai multe ori pentru aceeași faptă, principiu ce se aplică și în cazul când persoana a fost supusă unei urmăriri ce nu a condus la condamnare.

În circumstanțele descrise, instanța a considerat, că acțiunile procedurale efectuate de organul de urmărire penală după emiterea ordonanței de clasare a procesului penal în cauza penală intentată în privința lui Gh.Mocanu în baza art.191 alin.(4) Cod penal sunt defectuoase și contrare prevederilor art.22 alin.(2) Cod de procedură penală *„scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmării penale împiedică punerea repetată sub învinuire a aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor, când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea respectivă.”*

Instanța de apel a reținut și prevederile pct.57-61, pct.65, 66, 68 din Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14.05.2015 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 287 alin.(1) din Codul de procedură penală (reluarea urmării penale).

Prin urmare reluarea urmării penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite, ori există un viciu fundamental în cadrul procesului precedent, care a

afectat hotărîrea respectivă, însă ordonanța adjunctului procurorului raionului Soroca V.Cojocar din 08.04.2013 (f.d.25 vol.III) nu conține referire la fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care ar fi afectat hotărîrea de scoatere de sub urmărire penală a lui Gh.Mocanu cu clasarea procesului penal, aceasta purtînd un caracter formal, fiind invocat motivul că *”de la data de 09.04.2012 pînă la 15.02.2013 de către procurorul A.Galben nu a fost administrat nici o probă ce ar dovedi nevinovăția lui Gh.Mocanu.”* Astfel, Colegiul penal a constatat, că ordonanța sus menționată este absolut neargumentată și fără nici o trimitere la temeiurile de reluare a urmăririi penale.

Instanța a conchis că aceste grave încălcări a legii procesual penale, constituie în sine un viciu fundamental, care a afectat desfășurarea procesului penal la etapa urmăririi penale și în consecință au dus la încălcarea dreptului inculpatului Gheorghe Mocanu la un proces echitabil în sensul art.6 CEDO combinat cu art.4 alin.(2) din Protocolul adițional nr.7 la Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și Libertățile Fundamentale.

În acest sens, s-a menționat că, urmărirea penală repetată a fost contrară principiului „non bis in idem” care stabilește dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă. Acest principiu a devenit un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept și este garantat de normele actelor internaționale, la care a aderat și Republica Moldova.

Din motivele expuse, instanța de apel a considerat necesar, a casa sentința cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care procesul penal în privința lui Mocanu Gheorghe a fost încetat pe motivul existenței circumstanțelor ce exclud urmărirea penală, temei prevăzut la art.275 pct.9) Cod de procedură penală.

5. Hotărîrea menționată se contestă cu recurs ordinar de către procuror, care invocînd ca temei de declarare a recursului prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu remiterea cauzei la o nouă judecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

În susținerea recursului indică:

- prin reluarea urmăririi penale nu au fost afectate drepturile procesuale ale inculpatului garantate de lege și anume de a nu fi urmărit repetat pentru una și aceeași faptă, deoarece conform prevederilor art. 4 din protocolul adițional nr.7 la Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului, precum și pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, nici o persoană nu poate fi urmărită sau pedepsită penal de jurisdicția aceluiași stat pentru săvîrșirea unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărîre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceluiași stat.În cazul dat Mocanu Gheorghe nu a fost nici achitat, nici condamnat printr-o hotărîre definitivă;

- la momentul anulării ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui Mocanu Gheorghe cu clasarea procesului penal, art.287 alin.(1) Cod de procedură penală nu era declarat neconstituțional;

- vinovăția inculpatului conform art.191 alin.4) Cod penal este dovedită pe deplin prin probatoriul administrat.

6. Referință pe marginea recursului a depus avocatul Victor Felișcan în numele inculpatului prin care a solicitat respingerea acestuia ca inadmisibil și menținerea deciziei ca una legală și întemeiată, deoarece procurorul nu a prezentat nici un argument plauzibil în susținerea unicului temei invocat la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, consiedrînd că recursul este unul declarativ. Poziția acuzatorului expusă în recurs este contradictorie în raport cu poziția oficială a acuzatorului expusă în ordonanța de clasare a cauzei penale din 15.02.2013, iar copia ordonanței din 08.04.2013 prin care a fost anulată ordonanța din 15.02.2013 și reluată urmărirea penală i-a fost înmînată inculpatului abia la 24.07.2013.

7. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că acesta urmează a fi respins.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate.

Analizînd textul recursului ordinar declarat de către procuror, Colegiul penal lărgit constată că titularul acestuia indică prevederile art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală care stipulează că *hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, însă nu invocă nici un argument plauzibil în susținerea acestui temei ci doar descrie probele administrate la dosar, chiar și cele care indică expres la nevinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, or recursul trebuie să fie efectiv în scopul de a dovedi o eroare juridică majoră care a afectat soluția instanței de apel.

Rațiunea exercitării căii de atac, în particular avîndu-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Raportînd norma nominalizată la situația în cauză, Colegiul penal constată că nici unul din temeiurile la care se referă autorul recursului nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezentei erori de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Sub acest aspect, Colegiul penal atestă că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel nu a comis erori de drept, care ar impune casarea deciziei adoptate. Decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare conformă rigorilor și exigențelor din art. 6 CEDO.

În acest context, verificînd alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul conchide că acestea sunt neîntemeiate, iar instanța de apel la adoptarea soluției de încetare a procesul penal în privința lui Mocanu Gheorghe învinuit de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (4) Cod penal pe motiv că există

alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea, sau după caz, exclud urmărirea penală, a respectat întocmai prevederile legale, adoptând o soluție corectă.

Colegiul penal lărgit a statuat asupra acestei concluzii reieșind din următoarele considerente:

- prin ordonanța procurorului în procuratura raionului Soroca Alexandr Galben din 15.02.2013 s-a dispus scoaterea lui Mocanu Gheroghe Dumitru de sub urmărirea penală din lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(4) Cod penal și clasarea procesului penal pe cauza penală nr.2011328085 din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. În motivarea respectivei ordonanțe s-a constatat, că nu a fost stabilit scopul delapidator în acțiunile lui Gh.Mocanu, el nu se face vinovat de crearea neajunsurilor la filiala „Soroca-Gaz” a SRL „Florești-Gaz” din motiv că, inventarierea bunurilor a fost efectuată cu încălcări și nu i s-a transmis lui real bunurile din depozit (f.d.287 vol.I) ;

- prin ordonanța procurorului adjunct al procurorului raionului Soroca din 08.04.2013 s-a dispus anularea ordonanței din 15.02.2013 privind clasarea procesului penal pe cauza penală nr.2011328085 cu reluarea urmăririi penale (f.d.25 vol.III).

În primul rând, făcând o analiză a ordonanțelor emise, relevant este de menționat că, în ordonanța procurorului adjunct din 08.04.2013 prin care a fost anulată ordonanța din 15.02.2013 privind clasarea procesului penal și dispusă reluarea acesteia, nu se face trimitere la careva normă procesuală ce reglementează reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire, după cum este art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, normă legală care ulterior a fost declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015.

Față de cele ce preced, Colegiul menționează că:

1. potrivit art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal, or în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească;

2. potrivit art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluia act. Nulitatea prevăzută în alin.(2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Astfel, la 23.12.2015, dată a adoptării deciziei, Hotărârea Curții Constituționale nr.12 din 14 mai 2015 era în vigoare.

Prin urmare, Colegiul conchide că instanța de apel corect a constatat că, ordonanța de reluare a urmăririi penale potrivit prevederilor art.6 pct.44, art.22 alin.(2), 287 alin.(4) Cod de procedură penală, art.4 Protocolul 7 CEDO și art.7 alin.(2) Cod penal, conform cărora hotărîrea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărîrea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o nouă învinuire mai gravă pentru aceeași persoană, pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor cînd fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărîrea pronunțată și nimeni nu poate fi supus urmării penale și pedepsei penale de mai multe ori pentru una și aceeași faptă.

Fapte noi constituie date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanței atacate și care nu puteau fi cunoscute la acea dată. Noi trebuie să fie probele administrate în cadrul cercetării altor cauze, și nu mijloacele de probă prin care se administrează probe deja cunoscute în respectivă;

Fapte recent descoperite sunt faptele care existau la data adoptării ordonanței atacate, însă nu au putut fi descoperite. Atitudinea unei părți care, cunoscînd un fapt sau o împrejurare ce-i era favorabilă, a preferat să păstreze tăcerea nu poate justifica mențiunea unei erori judiciare și nu poate constitui un obstacol la admiterea reluării urmăririi penale dacă prin alte mijloace de asemenea împrejurări nu au putut fi descoperite la acel moment.

Raportînd prevederile expuse supra la actele cauzei se constată că, potrivit ordonanței din 08.04.2013, motivul reluării urmăririi penale a fost: ” *De la 09.04.2012 pînă la 15.02.2013, data clasării procesului penal, de către procurorul Alexandr Galben nu a fost administrat nici o probă ce ar dovedi nevinovăția lui Gheorghe Mocanu...* ” , la acest capitol, Colegiul reține că, rolul procurorului nu este să constate existența probelor care pledează pentru ”nevinovăția”, dar probelor care dovedesc ”vinovăția”, deci de către acuzare a fost greșit interpretat și aplicat principiul prezumției nevinovăției consfințit în art.8 alin.(1) Cod de procedură penală, iar instanța de apel corect s-a expus în decizie că ordonanța menționată este absolut neargumentată și fără nici o trimitere la norma legală ce vizează reluarea urmăririi penale.

Totodată, Colegiul reține și faptul că, ordonanța de reluare a urmăririi penale din 08.04.2013 nu a fost motivată în coraport cu prevederile pct.7 și 8 a Hotărîrii Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, nr. 26 din 23.11.2010, conform cărora ”pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea penală, legislatorul, la alin. (4) art. 287 Cod de procedură penală, a stipulat că această acțiune se admite numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente de natură să afecteze hotărîrea pronunțată. Acestea sunt unicele circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art. 4 din Protocolul nr. 7 CEDO și art. 22 Cod de procedură penală, care la alin. (2) prevede derogările admisibile. Numai o astfel de interpretare a dreptului de a nu fi urmărit sau judecat de mai multe ori pentru aceeași faptă este în

concordanță cu art.21 din Constituție, care stipulează obligația statului de a asigura toate garanțiile necesare apărării persoanei în cadrul procesului judiciar și alin.(1) art. 16 din Constituție privind îndatorirea primordială a statului de a respecta și ocroti persoana”.

Referitor la argumentul recurentului precum că ordonanța din 08.04.2013 nu are caracter definitiv și că cea din 15.02.2013 a fost considerată ilegală, Colegiul reiterează că:

- principiului *non bis in idem*, impune autoritățile publice competente nu doar interdicția de a judeca repetat o persoană, dar și interdicția de a urmări penal de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă;

- pronunțarea și intrarea în vigoare a unei sentințe judecătorești sau emiterea unei hotărâri de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași faptă săvârșită de aceeași persoană;

- principiului *non bis in idem* urmează a fi aplicat numai atunci când a fost emis un act cu caracter definitiv, fie ca este vorba de ordonanța de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală, fie de o hotărâri judecătorească definitivă.

Deci, ilegalitatea ordonanței de clasare a cauzei penale din 15.02.2013 nu și-a găsit confirmare, or, Colegiul la acest capitol face referire la hotărârea CEDO din 04.08.2013 în cazul Stoianova și Nedelcu vs. România, în care s-a constatat: ”... dacă redeschiderea urmăririi penale a fost ordonată pe motivul că ancheta inițială nu a fost completă, în acest caz, asemenea lipsuri din partea autorităților nu pot fi imputate reclamantilor și ar trebui în concluzie să-i plaseze pe aceștia într-o situație defavorabilă.”

Totodată, în hotărârea CEDO în cauza Ștefan vs. Romania din 06.04.2010 este clar specificat că: ”*procurorul are obligația de a reflecta pretenziile erori înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, iar statul este cel care trebuie să-și asume erorile comise de procuror și aceste erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate în procedură în cauză.*”

Pentru stabilirea semnificației sintagmei „*hotărâre definitivă*”, în raport cu reglementările juridice naționale, trebuie reținute interpretările date de legiuitor în art. 466 - 467 Cod de procedură penală. Astfel, reieșind din prevederile art. 467 alin. (1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată că hotărârile judecătorești definitive și ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt obligatorii și au putere executorie.

Prin urmare, după cum s-a menționat, autoritatea de lucru judecat este considerat un principiu, exprimat prin *non bis in idem* - principiu care nu mai permite declanșarea unei noi judecăți cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană, dacă acestea au făcut obiectul unei judecăți pentru care există deja o hotărâre definitivă.

În ideea necesității conferirii unui caracter de stabilitate activității de justiție, s-a decis că hotărârile definitive sunt executorii și se bucură de autoritate de lucru judecat. În acest context hotărârea este considerată că reprezintă o expresie a adevărului, *res iudicata pro veritate habetur*, or în acest fel se asigură stabilitatea

ordinii de drept.

La caz, Colegiul apreciază că, potrivit legislației procesual-penale naționale, ordonanța procurorului din 15.02.2013 prin care Mocanu Gheorghe a fost scos de sub urmărirea penală din lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (4) Cod penal și clasat procesul penal în privința ultimului, se echivalează cu o hotărâre definitivă și reprezintă autoritatea lucrului judecat.

Generalizând cele menționate supra Colegiul conchide că, în speță nu sunt stabilite careva fapte noi sau recent descoperite, un viciu fundamental care în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă sau alte probe noi, ordonanța din 08.04.2013 este una contrară prevederilor art. 22 și 287 alin (4) Cod de procedură penală, care permit reluarea urmăririi penale, prin urmare neîntemeiat a fost reluat procesul penal în privința lui Mocanu Gheorghe.

Având în vedere cele expuse și ținând cont de hotărârile Curții Constituționale cu privire la declararea neconstituționalității prevederilor art. 63 alin. (6) și art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală și de cele stipulate în art. 251 Cod de procedură penală, Colegiul conchide că, ordonanța de reluare a urmăririi penale, în cazul în care anterior acesta a fost clasată, nu este întemeiată pe circumstanțele prevăzute în art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală este lovită de nulitatea absolută și nu produce careva consecințe juridice.

Reieșind din sensul legislației procesual penale ordonanța de reluare a urmăririi penale și punere a persoanei sub învinuire nu este enumerată ca act de sesizare a instanței, or aceasta duce la terminarea urmăririi penale cu întocmirea rechizitoriului, care este prevăzut de lege ca act de sesizare a instanței, însă, la caz ordonanța de reluare a urmăririi penale din 08.04.2013 și ordonanța de punere sub învinuire din 27.05.2013 fiind lovite de nulitate absolută duc concomitent și la nulitatea rechizitoriului care are la bază ordonanțele menționate.

Prin urmare, reluarea urmăririi penale contrar cerințelor stipulate în art. 22 alin. (2) și art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, precum și celor din art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenție, urmează a fi considerată ca o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței prevăzute în art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală. Nulitatea reluării urmăririi penale, în cazul dat, poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți și se ia în considerație de instanță, inclusiv din oficiu.

Astfel, se conchide că ordonanța procurorului adjunct, procurorului raionului Soroca din 08.04.2013 prin care s-a dispus anularea ordonanței din 15.02.2013 și reluarea urmăririi penale în speța dată este ilegală și lovită de nulitate absolută. Per contrario, ordonanța din 15.02.2013, prin care Mocanu Gheorghe a fost scos de sub urmărirea penală din lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (4) Cod penal și clasat procesul penal în privința ultimului produce efecte juridice și nu poate fi considerată ca fiind anulată.

Raportînd cele invocate supra la situația în cauză, Colegiul penal constată că temeiurile invocate de recurent și anume art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală,

nu persistă în cauză or, instanța de apel a verificat legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, iar conținutul deciziei corespunde prevederilor art. 414, 417 Cod de procedură penală, astfel, argumentele expuse în recurs sunt neîntemeiate și se resping, deoarece soluția criticată este una corectă, ceea ce impune soluția inadmisibilității recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Valentina Coștaș, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 decembrie 2015, în cauza penală în privința lui Mocanu Gheorghe, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 17 mai 2016.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun